

STATENS VEGVESEN
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Mari Kaarfald Stubberud,

Statens vegvesen, region midt - Vedtak om midlertidig og permanent utslippstillatelse for Lerstadtunellen i Ålesund kommune

Statsforvalteren i Møre og Romsdal gir Statens vegvesen tillatelse til midlertidig utslipp av rensset anleggsvann fra byggefase og permanent utslipp av rensset drens- og spylevann i driftsfase fra Lerstadtunellen i Ålesund kommune.

Tillatelsene er gitt med vilkår som dere må oppfylle, se vedlegg.

Avgjørelsen er hjemlet i forurensningsloven § 11 jf. § 16.

Dere søkte 29.03.2023 om midlertidig utslippstillatelse av anleggsvann fra driving av tunell, og permanent utslippstillatelse av drens- og spylevann fra drift av Lerstadtunellen. Det er gitt midlertidig tillatelse til utslipp av rensset anleggsvann for perioden tunelldrivingen skal skje. Midlertidig utslippstillatelse har tillatelsesnummer 2023.0736.T og er gyldig til 31.12.2028. Anleggsarbeidene er forventet å ha oppstart vinteren 2024. Det er også gitt tillatelse til utslipp av rensset tunellvann fra tunnelens driftsfase med tillatelsesnummer 2023.0737.T.

I vurderingen og avgjørelsen vår har vi veid forurensningen opp mot de fordelene og ulempene som tiltaket ellers vil gi.

Om vilkårene

Aktivitetene og utslippene som vi mener vil ha størst miljømessig betydning, har vi regulert gjennom spesifikke vilkår i tillatelsen, se vedlegget. Andre kjente utslipp som ikke nevnes i tillatelsen, kan også være omfattet av den. Utslipp av prioriterte stoffer som er oppført i vedlegg 1 til tillatelsen er forbudt, med mindre de er spesifikt regulert i vilkårene.

All forurensning fra bedriften er uønsket. Selv om utslippene er innenfor de satte utslippsgrensene, plikter dere å redusere utslippene så langt dette er mulig. Utslipp av komponenter det ikke er satt spesifikke grenser for i vilkårene, skal dere også redusere så mye som mulig.

En eventuell endring

Dere kan søke om endring av tillatelsen, jf. forurensningsloven § 18. Da skal vi behandle og utrede saken på nytt. Derfor må dere sende en eventuell endringssøknad i god tid før dere ønsker at endringen skal gjennomføres. Etter ti år kan Statsforvalteren ta initiativ til endring.

Deres plikter

Dere har erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap som forurensningen fører til, selv om dere har tillatelse til forurensning, jf. forurensningsloven § 56.

I tillegg til kravene som tillatelsen setter, har dere plikt til å overholde forurensningsloven, produktkontrollloven og forskriftene som er hjemlet i disse lovene. Enkelte av disse forskriftene er nevnt i tillatelsen. Regelverket finnes på lovdata.no. Brudd på disse lovene og forskriftene er straffbart. Det samme gjelder brudd på utslippstillatelsen, jf. forurensningsloven §§ 78 og 79.

Saksfremstilling og begrunnelse

Om saken

Statens vegvesen, region midt søkte 29.03.2023 om midlertidig og permanent tillatelse for utslipp av tunellvann til Ellingsøyfjorden fra driving og drift av Lerstadtunellen. Ellingsøyfjorden vil bli resipient for utslipp av vann fra byggefasen og driftsfasen av tunellen.

I Bypakke Ålesund skal det bygges ny firefelts innfartsvei til Ålesund på strekningen Breivika - Nørvasundet. Den nye veien vil i hovedsak gå i tunnel mellom Breivika og Lerstad, og vil avlaste dagens Lerstadveg og E136 mellom bydelene Moa og Åse. Lerstadtunellen er planlagt å utgjøre 2,6 km av strekningen E136 Breivika - Lerstad på ca. 3,6 km. Driving av tunellen er planlagt å pågå i ca. to år med oppstart vinteren 2024. Strekningen E136 Breivika - Lerstad er estimert ferdigstilt i 2027.

Målet med Bypakken er at flere skal sykle, gå og reise kollektivt slik at andelen bilreiser reduseres. E136 Breivika-Lerstad skal bidra til å fremme miljøvennlig transport ved å frigjøre veikapasitet til buss og å legge til rette for fotgjengere og syklistene.

Midlertidig utslipp

Tunellen er planlagt drevet fra begge sider, som vil si i Breivika og på Lerstad. Utslipet vil bestå av vann fra drivingen av tunellen (borerigg), lekkasjevann og avløp fra verksteder/vaskeplasser. Midlertidige brakkerigger som etableres i forbindelse med anleggsarbeidene skal tilknyttes kommunalt nett for vann og avløp. Verksteder skal ha støpt gulv med sluk til slam- og oljeutskiller for avløpsvann.

Det planlegges utslipp til Ellingsøyfjorden fra to forskjellige punkt under drivingen av tunellen. Anleggsvann fra Breivika er planlagt påkoblet kommunal overvannsleding med utløp ved Indre Breivika, mens det på Lerstad skal etableres midlertidig utslippsledning med utløp i Lerstadsundet. Vann fra dagsoner vil i Breivika gå via det kommunale nettet til sjø, mens det på Lerstad vil føres til Lerstadbekken som har utløp i Lerstadvika i Ellingsøyfjorden. Utslippsledningene skal ha utløp på minimum 5 meters dybde i sjøen.

Renseanleggene for Lerstadtunellen skal være operative før byggefasen starter og vil være i drift inntil permanent utslippsanlegg er satt i drift. Entreprenør skal dimensjonere renseanleggene med minimumskapasitet på 1000 L/min + entreprenørens eget vannforbruk. Avløpsvannet skal etter rensing maksimalt inneholde 5 mg/L olje og 100 mg/L suspendert stoff. Entreprenør skal utarbeide kontroll og måleprogram for renseanleggene som del av egen internkontroll.

Permanent utslipp

Avrenningsvann fra driftsfasen av tunnelen vil bestå av tunellvaskevann og drensvann. Drensvann består av lekkasjevann og overvann. Overvann er vann fra vegbanen og dagsone.

Tunnelen får et lavbrekk på ca. kote +8 hvor det skal etableres sedimenteringsbasseng, oljeutskillere og utløpskum for rensing av tunellvaskevann. Fra renseanlegget i tunnelen skal det bores hull til utslippsledning som får utslag i Nakkevika på ca. kote 0-2. Fra Nakkevika føres utslippet videre til sjø på minimum fem meters dyp.

Vaskevannet vil gå gjennom sandfang, oljeutskillere og sedimenteringsbasseng før det føres til sjø. Sandfang etableres i forbindelse med sluk i tunnelen og ved innløp til oljeutskillere. Sandfang har som hovedformål å holde tilbake partikler i vannet, mens sedimenteringsbassenget sikrer tilstrekkelig oppholdstid slik at partikler sedimenterer og såpe brytes ned. Det skal utarbeides driftsinstruks for renseanlegget som angir rutiner for tilsyn, rapportering og utslippsmålinger.

Lekkasjevann blir sammen med overvann fra dagsone i Breivika ført via sandfang og fordrøyning til samme utslipp/utløp som vaskevannet fra tunnelen. Alt overvann fra dagsoner går via sandfang før det føres til resipient. På Lerstad vil det også bli lagt opp til at overvann føres til infiltrasjonsløsning etter sandfang. Det er to unntak for dette prinsippet på Lerstad. Dette gjelder overvann fra bruene på E136 (totalt ca. 1000 m²) og et område på Lerstadvegen øst for rundkjøring der overvann ikke vil gå via infiltrasjon før det renner ut i Lerstadbekken.

Høringsuttalelser

Søknaden har vært ute til offentlig høring i perioden 04.04.2023 – 16.05.2023 på Statsforvalteren i Møre og Romsdal sin nettside. I tillegg har Ålesund kommune og Fiskeridirektoratet blitt tilskrevet særskilt og bedt om kommentarer til søknaden. Det er mottatt høringsuttalelser fra Fiskeridirektoratet og Ålesund kommune ved kommuneoverlegen og planavdelingen.

Fiskeridirektoratet

Oppsummering fra Fiskeridirektoratets innspill; *Fiskeridirektoratet vurderer det som lite sannsynlig at de omsøkte utslippene vil medføre negativ påvirkning på registrerte bruksområder. Men matvaresikkerheten med tanke på trygg sjømat fra området må ivaretas. Vi forutsetter at det stilles tilstrekkelige krav for å begrense utslippene til det marine miljø, og at omsøkte utslipp ikke vil påvirke eller få negativ betydning for marint biologisk mangfold. Det er viktig å sikre gytefeltet for torsk i Ellingsøyfjorden og at aktiviteten og forholdene der ikke forringes. Likeså at hensynet til tidlige livsstadier for torsk og potensielle oppvekstområder ivaretas. Generelt råder vi til etablering av permanente og midlertidige rør i sjø i området gjøres utenfor gytetiden for torsk og den tiden yngelen bunnsår. I dette tilfellet vil tiden torsken gyter og yngelen bunnsår kunne være i perioden fra 1. februar til 1. juni. Det må stilles strenge krav for å redusere partikkelspredning og spredning av eventuelle miljøgifter, samt forutsettes at en har oversikt over både de midlertidige og permanente utslippene til sjø slik at det gjennomføres tiltak for å holde miljøpåvirkningen innenfor akseptable rammer ut i fra gjeldende lovverk. Alle tiltak i sjø må gjennomføres på en skånsom måte, slik at omliggende naturmiljø i så liten grad som mulig påvirkes.*

Ålesund kommune

Kommuneoverlegen viser til folkehelseloven § 22, som sier at statlige myndigheter har et selvstendig ansvar for å vurdere konsekvenser for befolkningens helse der det er relevant innen sin virksomhet. Dette ansvaret vil gjelde både Statens vegvesen og statsforvalteren som

forurensningsmyndighet. Søknadsdokumentet inneholder ingen opplysninger som tilsier at folkehelseaspektet er vurdert i prosjektet.

Kommuneoverlegen påpeker at Nakkevika er registrert som badeplass i kommunedelplan for Ålesund, og at det er registrert bade- og fritidsaktivitet i området. Også videre østover er det tilrettelagt for aktivitet i strandsonen med naustbebyggelse, småbåthavner og friområder. I Lerstadvika er det tilsvarende naustområder, småbåthavn, friluftsområde i sjø og friområder. Også her vil det være naturlig å bruk området til bading og andre sjøaktiviteter. I tillegg er Lerstadsundet i kommunedelplanen avsatt til treningsareal for roklubben. For naustene i området er det de siste årene gitt en rekke utslippstillatelser til tette tanker. Dette viser at naustområdene er mye brukt, og at brukerne oppholder seg der over lengre tid.

Konklusjon fra kommuneoverlegen;

Det må utredes videre om utslipp fra tunell og vegareal kan påvirke vannkvalitet og strandområder i en slik grad at dette på kort eller lang sikt kan gi helseulempe for brukere av områdene. Før endelige utslippssted fastsettes, må det fastslås om vannutskiftingen på stedet er tilfredsstillende, eller om utslippene må føres til dypere vannlag.

Plan

Lerstadstunnelen er del i reguleringsendring for E136 Breivika – Lerstad, som er vedtatt av kommunestyret i Ålesund men påklaget til Statsforvalteren. Vedtaket er ikke gitt oppsettende virkning. I Lerstadvika og Nakkevika er areal regulert til bl.a. småbåthavn og naust.

Statens vegvesens kommentarer til høringsuttalelsene

Statens vegvesen har et stort samfunnsansvar og ansvar for å fremme folkehelse. Målet med prosjektet Bypakken Ålesund er at flere skal sykle, gå og reise kollektivt, og at andelen bilreiser skal reduseres. Lerstadstunnelen vil gi bydel Lerstad et løft ved å fjerne mye biltrafikk legge til rette for fotgjengere og syklistene.

I planleggingsfasen av E136 Breivika - Lerstad har det blitt vurdert flere løsninger for håndtering av permanent utslippsvann. Løsningen med sedimenteringsbasseng på lavbrekk, og videre via selvfallsledning til utløp i Ellingsøyfjorden utenfor Nakkevika ble valgt fordi det totalt sett er den beste og tryggeste løsningen. Utløpsledning kommer ut i dagen i et område som er regulert til boliger, og vil bli plassert slik at rørledningen plasseres i arealer regulert til vegformål, og videre til fjorden mellom naustene som står der i dag.

Statens vegvesen viser til uttalelse fra Fiskeridirektoratet datert 12.05.2023 som vurderer det som lite sannsynlig at de omsøkte utslippene vil medføre negativ påvirkning på registrerte bruksområder. For utslipp knyttet til selve byggingen av Lerstadstunnelen har Statens vegvesen foreslått utslippskrav i utslippsøknaden som er strengere enn det som tidligere har vært normalen ved utslipp til sjø. Bakgrunn for dette er at resipienten er sårbar, og at de midlertidige renseanleggene entreprenørene har tilgang til stadig blir bedre. Utslippssted i Lerstadvika er lagt langt mot øst for å komme lengst mulig bort fra «badeplassen». I Breivika vil utslipp til Ellingsøyfjorden gå via kommunalt overvann, og selve utslippet er i et område preget av industri.

Statens vegvesen skal utarbeide egne driftsinstruksjoner for renseanlegg, både for midlertidig og for permanent utslipp. Driftsinstruksjoner skal sikre at krav til kontroll av både vannkvalitet og rapportering i utslippstillatelsen blir fulgt.

Statsforvalterens vurderinger

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis må det foretas en helhetlig vurdering. Jf. forurensningsloven § 11 5. ledd skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Forurenset vann fra bygging og drift av veg kan forringe vannmiljøet i tilknyttede vannforekomster og resipienter. *Forskrift om rammer for vannforvaltningen* (vannforskriften) stiller krav om at tilstanden i vann skal beskyttes mot forringelse og at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. For å unngå dårligere tilstand under bygging og drift av veg må behov for avbøtende tiltak vurderes. Vannforekomstene som blir påvirket under driften og drift av Lerstادتunellen er som nevnt sjøforekomsten Ellingsøyfjorden og Lerstadbekken.

I Vann-nett har Ellingsøyfjorden-Svinøya til Dyrøya (0301021500-C) «god» økologisk tilstand og «dårlig» kjemisk tilstand. Av påvirkningskilder er det registrert blant annet punktutslipp fra industri og havneaktivitet. Lerstadbekken er en del av Skodjevika og Ellingsøyfjorden bekkefelt (101-20-R). Den økologiske tilstanden er definert som «god», mens den kjemiske tilstanden er udefinert. I Vann-nett er det ikke registrert noen kilder til forurensning som kan påvirke bekken. Bekken ligger for det meste i rør, men det pågår arbeider for å åpne den. Statsforvalteren vurderer at vilkårene i tillatelsen er tilstrekkelig til at tiltaket ikke vil føre til en forringelse av vannforekomsten.

Våre vurderinger har tatt utgangspunkt i informasjon tilgjengelig i Naturbase, Fiskeridirektoratets kartverktøy (plan og sjøareal) og Artskart, samt informasjon oppgitt i søknadsdokumentene. Vi finner at denne kunnskapen er tilstrekkelig til å behandle søknaden, jf. § 8 i naturmangfoldloven, og ser derfor ingen spesiell grunn til å legge vekt på føre-var-prinsippet i denne saken, jf. § 9. I Lerstadvika er det registrert ålegrassamfunn på 400 m² ca. 115 m fra midlertidig utslippspunkt og 50 m fra utløpet til Lerstadbekken. Det finnes også en større tareskogforekomst på østsiden av Lerstadvika utenfor Lerstadvika. Av trua arter er det i området registrert storskarv (*Phalacrocorax carbo*, NT), fiskemåke (*Larus canus*, VU), ærfugl (*Somateria mollissima*, VU) og dvergdykker (*Tachybaptus ruficollis*, EN).

I Nakkevika er det registrert ålegrassamfunn på ca. 4000 m². Tareskog og ålegrassforekomster har generelt stor betydning for det biologiske mangfoldet, og er verdsatt som «lokalt viktige» i tiltaksområdet. Store deler av Ellingsøyfjorden er gytefelt for torsk. Ålegress og annen vegetasjon i grunne kystområder i nærheten av gytefelt kan være viktige oppvekstområder for fisk og andre marine arter. Slike områder har en viktig økologisk funksjon ved at de fungerer som skjulested for yngel og beiteområde for fisk. Fiskeegg, larva og yngel er antatt å være mer sårbare når det gjelder forurensning og påfølgende endringer i vannkjemi.

Midlertidig utslipp

Vannmengdene som brukes ved tunneldriving er generelt store og den kjemiske sammensetningen og konsentrasjoner av stoffer i avrenningsvannet vil variere avhengig av ulike aktiviteter under anleggsfasen. Drivevannet får høyt innhold av partikler og slam fra sprengning og arbeid i grunnen. Drivevannet kan også inneholde uomsatt sprengstoff, metaller fra berggrunnen, oljeforbindelser fra lekkasje av maskiner/kjøretøy og kjemiske stoffer fra injeksjonsboring og bruk av sprøytebetong. For å redusere spredningen av plast er det oppgitt i søknaden at det skal benyttes elektroniske tennere i sprengningsarbeidene.

Rester fra sprøytebetong og sementbaserte injeksjonsmidler kan gi drivevannet forhøyet pH. Dersom pH-verdien i vannet er høy kan uomsatt sprengstoff (NH₄NO₃) som er lett vannløselig føre til dannelse av ammoniakk. Ammoniakk er giftig for organismer som lever i vann og eventuelle

skadevirkninger vil være størst i ferskvann. Skadevirkninger er betydelig mindre ved utslipp til sjø, som er aktuelt i denne saken.

Innholdet av suspendert stoff i prosessvannet kommer til å variere og vil være høyere i perioder. Høyt innhold av partikler og slam i avløpsvannet kan føre til nedslamming og gi negative effekter på vannmiljøet. Partikler med skarpe kanter fra sprengstein kan gi skade på gjellene til fisk og bunndyr. Utslipp av olje og miljøgifter kan også gjøre skade på resipienten og forringe forholdene for marine organismer. Alle utslipp skal reduseres så mye som praktisk mulig. Renseanlegg skal dimensjoneres slik at maksimalt innhold av olje og suspendert stoff i renevannet etter rensing er 5 mg/L olje og 100 mg/L suspendert stoff. Se vilkår om utslipp og renskrav under **pkt. 4** i tillatelsen.

Det planlegges utslipp til Ellingsøyfjorden i Breivika og Lerstadsundet under drivingen av tunnelen. Det er ingen registreringer av viktige naturtyper eller trua arter i området rundt utslippspunktet i Breivika. For å unngå negativ påvirkning fra anleggsarbeid på ålegrasforekomsten i Lerstadvika vil midlertidig utslippsledning legges øst og lengre ut for forekomsten på minimum 5 meters dyp.

Entreprenøren skal følge opp utslipp ved å analysere ukeblandprøver tatt med mengdestyrt vannprøvetaker. Mengde utslippsvann, pH og turbiditet loggføres og rapporteres i månedsrapport. Ukeblandprøver skal analyseres for total olje (THC). Virksomheten skal føre driftsjournal for anlegget og det skal som et minimum journalføres analyseresultater, mengde og dato for tømning og innlevering av olje/slam/sand. Se vilkår om kontroll og overvåking under **pkt. 7**.

Tiltakshaver plikter så langt det er mulig å unngå at det dannes avfall som følge av anleggsarbeidene. Slam fra reneinstallasjoner og farlig avfall skal leveres til godkjent mottak. Se vilkår om avfall under **pkt. 5**.

Tiltaksområdet har boligbebyggelse i nærheten. For å ivareta hensynet til beboere i området, har vi satt støykrav i tillatelsen (**pkt. 6**). Støykravene gjelder støy fra anleggsarbeid og tilknyttet anleggstrafikk. Klima- og miljødepartementets *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2012) er lagt til grunn i reguleringsplanen. Støy fra anleggsarbeidene og/eller anleggstrafikk skal ikke overskride grenseverdiene i veilederen.

Permanent utslipp

I driftsfasen vil det genereres vann i tunnel fra innlekkasje og vask av tunnelen. Avrenningsvann fra veg inneholder varierende mengde av metaller, partikler, organiske miljøgifter og næringssalter. Innholdet av forurensningsstoffer i tunellvaskevann antas å være det samme som i avrenningsvann fra veg, men med høyere konsentrasjoner da stoffene ikke vaskes ut jevnlig med nedbør. Tunellvaskevann inneholder i tillegg såpe og det benyttes store vannmengder.

Sedimentasjonsbassenget i Lerstadtunnelen skal i følge søknaden ha et volum på 460 m³ og er dimensjonert for å håndtere vask av hele tunnelen med et vannforbruk på 70 L/m. Oppholdstid i bassenget blir satt til minimum 2 uker før utslipp til sjø. Sandfang vil holde tilbake partikler i vannet mens den lange oppholdstiden i sedimentasjonsbassenget vil binde og bryte ned såpestoffer. Miljøgifter, mikroplast og tungmetaller vil også i vesentlig grad binde seg til partikler og dermed renses ut på denne måten. Maksimalt innhold av olje og suspendert stoff i avløpsvannet etter rensing er satt til 5 mg/L olje og 100 mg/L suspendert stoff.

Flere av forurensningskomponentene i tunellvaskevann befinner seg på listen over prioriterte miljøgifter (prioriteringslisten). Det er en nasjonal målsetting om at utslipp og bruk av kjemikalier

som utgjør en alvorlig trussel mot helse og miljø skal reduseres. Tillatelsens **vilkår 4.1** stiller krav om at utslipp av stoffer på prioriteringslisten kun er tillatt hvis de er så små at de kan anses å være uten miljømessig betydning.

Permanent utslippsledning for tunellvann fra driftsfasen er planlagt i Nakkevika. Rør for permanent utslipp vil føres forbi ålegrasengen i Nakkevika og det antas ikke å være behov for graving i området. Ved å føre utslippsledningen forbi ålegrasengen mener SVV at sannsynligheten for negativ påvirkning av utslippet på forekomsten vil reduseres betydelig. Basert på at det er relativt dypt og åpent i området, antas det gode strømningsforhold og stor vannutskiftning slik at utslippet vil fortynnes raskt. Utslippet skal etter **vilkår 4.1** skje på en slik måte at god innblanding i vannmassene oppnås og utslippspunktet skal ligge på minst 5 meters dyp i sjø.

Lerstadbekken renner ut i Lerstadvika i Ellingsøyfjorden og er resipient for utslipp av overvann fra dagsone rundt Lerstad både under byggefasen og driftsfasen av tunnelen. Alt overvann fra dagsone som føres til Lerstadbekken skal gå gjennom minst ett rensetrinn. SVV har vurdert Lerstadbekkens sårbarhet for påvirkninger fra bygging og drift med vurderingsverktøyet i SVV-rapport nr. 597. Med hensyn til kriterier i Naturmangfoldsloven har bekken «lav sårbarhet». Det vil si at det ikke er registrert relevante naturtyper eller trua arter i vannforekomsten.

Lerstadbekken har utløp til grunne bløtbunnsområder som antas å ha dårlig vannutskiftningsevne. Dette kan føre til at partikler i overvannet fra veggen akkumuleres i Lerstadvika over tid. Det skal etter **vilkår 6.2** etableres rutiner for visuell inspeksjon ved utslippsstedene, der observasjoner av oljefilm, blakka vann eller anna forurensning skal registreres.

Vurdering av planstatus og innkommende høringsuttalelser

Utslippsvann fra tunneldriving er planlagt påkoblet kommunal overvannsledning i Breivika. Utslipp fra anleggsarbeidene til kommunal overvannsledning må godkjennes av Ålesund kommune.

Høringsinnspillet fra Fiskeridirektoratet om etablering av permanente og midlertidige rør i tiltaksområdet bør etterleves. Generelt rådes det til at etablering av rør til sjø gjøres utenfor gytetiden for torsk og den tiden yngelen bunnsår. Gytetid for torsk gjelder i perioden 1. februar til 1. juni og vil *ikke* være den rette tiden for å etablere rør.

Oppsummering

Det satt flere krav og vilkår i den midlertidige tillatelsen (2023.0736.T) som skal sikre at den samlede belastningen på de nevnte artene og naturtypene i fjordområdet blir så liten som mulig i byggefasen av tunnelen. Tillatelsens **vilkår 2.8** stiller krav om at renseanlegg skal være operative før byggefasens oppstart. Som følger av **vilkår 4.2** skal anleggsvannet renses og ledes i rør med utslipp på minst 5 meters dyp på to midlertidige utslippspunkt på Lerstad og i Breivika. Statsforvalteren i Møre og Romsdal skal varsles når anleggsarbeidene starter (**vilkår 4.1**) og resultatet av målingene i avløpet skal rapporteres til forurensningsmyndigheten så snart anleggsperioden er over (**vilkår 8**).

Utslipp av rensed vann og drens vann i driftsfasen er et varig tiltak. Fastsatte vilkår i tillatelsen (2023.0737.T) skal hindre at utslipp fra Lerstadtunnelen fører til negative påvirkninger på naturmangfoldet. Tunnelen skal utstyres med renseanlegg som også skal kunne håndtere forurensning fra et større uhell i tunnelen. Sandfang og oljeutskiller skal etter **vilkår 4.1** dimensjoneres slik at maksimalt innhold av olje og suspendert stoff i avløpsvannet etter rensing er 5

mg/L olje og 100 mg/L suspendert stoff. For å kontrollere om renskravene overholdes er det satt krav i **vilkår 6.3** om gjennomføring av utslippsmålinger. Målinger omfatter prøvetaking, analyse og/eller beregninger. Det skal som beskrevet i **vilkår 6.1** og **6.4** utarbeides drifts- og tømmerutiner for rensanleggene og føres journal.

Kunnskapsgrunnlaget i saken er vurdert som tilfredsstillende, men det vil alltid være knyttet usikkerhet til effekter av et utslipp og samlet påvirkning på økosystemet. Det er derfor stilt krav ut fra et føre-var-prinsipp for å redusere risiko. Se vilkår under **pkt. 3** i tillatelsene. Tiltakshaver plikter å ha et oppdatert internkontrollsystem som skal sikre forbedringsarbeid innen vern av det ytre miljø mot forurensning og forebygging av uhell og ulykker under bygging og drift av tunellen. Det må utarbeides risikovurderinger av forurensningssituasjonen knyttet til utslipp fra anleggsfasen og utslipp av tunnelvaskevann i driftsfasen.

Konklusjon

Vi vurderer at vilkårene gitt i tillatelsene for anleggsfasen og driftsfasen er tilstrekkelige og vil redusere fare for forurensning til et akseptabelt nivå.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal gir Statens vegvesen tillatelse til utslipp av tunellvann fra driving og drift av Lerstadtunellen forutsatt at dere oppfyller vilkårene vi har satt.

Gebyr

Statskassen skal ha gebyr for vår konsesjonsbehandling, jf. kap. 39 i forurensningsforskriften. Vi har sendt dere varsel om dette 25.04.2023. Dere skal betale kr 37 400 i gebyr for denne tillatelsen, iht. sats 6 i § 39-4.

Gebysatsen blir bestemt ut fra ressursbruken i saksbehandlingen. Dette omfatter gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med dere, høring av saken og å ferdigstille tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også.

Faktura vil bli ettersendt fra Miljødirektoratet. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter mottakelsen av fakturaen.

Klageadgang

Alle med klagemulighet kan klage på dette vedtaket innen 3 uker fra dere fikk kjennskap til det, eller dere burde skaffet dere kjennskap til det. I en klage skal det komme klart fram hva dere klager på, og hvilke endringer dere ønsker. Klagen bør begrunnes, og dere bør nevne opplysninger av betydning for saken. Klagen skal dere sende til Statsforvalteren i Møre og Romsdal.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket må utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Denne avgjørelsen kan ikke klages på.

Alle som er parter i denne saken har rett til å se sakens dokumenter, med noen unntak. Nærmere opplysninger om dette får dere hos Statsforvalteren. Vi kan også gi opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken.

Dere kan klage på gebysatsen innen tre uker etter at dere fikk dette brevet, jf. forurensningsforskriften § 41-5. Dere må skrive hvorfor dere klager. Klagen skal sendes til

Statsforvalteren i Møre og Romsdal. Gebyret som er oppgitt i dette vedtaket må dere uansett betale. Dere får tilbake det overskytende beløpet dersom dere får medhold i klagen.

Vi har sendt kopi av dette brevet og vedleggene til de som er berørte i denne saken. Se vedlagte adresseliste.

Dere skal offentliggjøre tillatelsen

Dette vedtaket skal dere gjøre kjent for offentligheten, jf. § 36-18 i forskrift om begrensning av forurensning. Derfor skal dere så snart som mulig kunngjøre vedtaket i deres lokale/regionale avis. Gi en kort orientering om tillatelsen og informer interesserte om hvor de kan henvende seg for å få innsyn i saksdokumentene. Dere skal også informere om hvem som er klageinstans og om fristen for å klage på vedtaket. Et forslag til en kunngjøringstekst er vedlagt. Dere kan bruke deres egen logo i kunngjøringen. Statsforvalterens logo skal ikke brukes.

Vi vil kunngjøre vedtaket på våre nettsider www.statsforvalteren.no/mr.

Forslag til kunngjøringstekst

*Vedtaket om utsleppsløyve for Lerstadtunellen i Ålesund kommune
Statsforvalteren i Møre og Romsdal gjev Statens vegvesen Region Midt mellombels utsleppsløyve for prosessvatn ved bygging og permanent utsleppsløyve for tunellvatn frå drift av Lerstadtunellen.*

Anleggsperioden for bygginga av tunellen er forventa å vare i to år med oppstart vinteren 2024.

Vedtaket med løyve og informasjon om klageåtgang kan lesast på nettsida til Statsforvalteren i Møre og Romsdal, statsforvalteren.no/nn/More-og-Romsdal/.

Vedtaket kan klagast inn til Miljødirektoratet innan tre veker. Ei eventuell klage skal sendast til Statsforvalteren i Møre og Romsdal, postboks 2520, 6404 Molde.

Med hilsen

Christian Dahl (e.f.)
fagleiar - forureining

Mari Kaarfald Stubberud
rådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Tillatelse til utslipp av drens- og spylevann fra Lerstadtunellen i Ålesund kommune
- 2 Midlertidig tillatelse til utslipp av prosessvann fra Lerstadtunellen i Ålesund kommune

Kopi til:
ÅLESUND KOMMUNE

Postboks 1521

6025

ÅLESUND

Tillatelse til utslipp av drens- og spylevann fra Lerstadtunellen i Ålesund kommune

Tillatelsen er gitt i medhold av *lov om vern mot forurensninger og om avfall* (forurensningsloven) av 13.mars 1981 § 11. Det er satt vilkår etter forurensningsloven § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 29.03.2023 samt opplysninger framkommet under behandlingen av søknaden.

Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Tiltakshaver må på forhånd avklare skriftlig med Statsforvalteren i Møre og Romsdal endringer den ønsker å foreta i forhold til opplysninger gitt i søknad eller under saksbehandling, som kan ha miljømessig betydning.

Bedriftsdata:

Bedrift	Statens Vegvesen, region midt	
Beliggenhet/gateadresse	Vestre Olsvikveg 13, 6019 Ålesund	
Postadresse	Statens vegvesen – Utbygging Postboks 1010 Nordre Ål, 2605 Lillehammer	
Organisasjonsnummer (bedrift)	971032081	
Lokalitet for tiltaket	Breivika og Lerstad	
UTM sone 32 for tiltaket	nord: 6929397 øst: 360947	
Kommune tiltaket utføres i	Ålesund	
Saksnummer	Anleggsnummer	Tillatelsesnummer
2023/2100	1507.0532.01	2023.0737.T

Tillatelse gitt: 13.09.2023	Endringsnummer: -	Sist endret: -
 Christian Dahl fagleder Mari Kaarfald Stubberud rådgiver <i>Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.</i>		

1. Hva tillatelsen omfatter

Tillatelsen gjelder utslipp fra Lerstadtunellen i Ålesund kommune.

Tillatelsen gjelder utslipp av overvannvann i tunnelenes driftsperiode. Overvann er vann fra vegbanen, dagsone og tunnelvaskevann. Dette er vann som kan ha kommet i kontakt med forurensninger. I tunnelene oppstår det også lekkasjevann, som kommer inn av tak og vegger. Dette vannet vil ikke være i kontakt med mulige forurensninger, og omfattes derfor ikke av tillatelsen. Lekkasjevann kan pumpes urensset ut i sjø.

2. Generelle vilkår

- 2.1 Det forutsettes at tiltaket gjennomføres som angitt i søknad datert 29.03.2023 med underliggende dokumenter dersom ikke annet fremgår av tillatelsen, andre vedtak eller på annen måte er avklart med Statsforvalteren i Møre og Romsdal.
- 2.2 Forurensningsmyndighetens vilkår skal ikke være til hinder for at andre myndigheter kan stille krav med hjemmel i annen lovgivning.
- 2.3 Statens Vegvesen er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt. Statens Vegvesen plikter å orientere vedkommende som skal drifte anlegget om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt. Statens Vegvesen har plikt til å påse at tiltakene som omfattes av denne tillatelsen drives av kompetent personale.
- 2.4 Forurensningsmyndigheten, eller den de bemyndiger, skal få adgang til området for inspeksjon.
- 2.5 Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig trekke tillatelsen tilbake, dersom betingelsene gitt i forurensningsloven § 18 er til stede.
- 2.6 Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere tiltak.
- 2.7 Dersom forurensningsmyndighetene finner det nødvendig, skal den som har fått utslippstillatelse medvirke eller bekoste overvåkningsundersøkelser eller andre lignende tiltak som med rimelighet kan kreves, jf. forurensningsloven § 51.

3. Internkontroll, beredskap og varslings

- 3.1 Statens Vegvesen skal uten opphold varsle Statsforvalteren om alle unormale forhold som har, eller kan få forurensningsmessig betydning.

- 3.2 Statens Vegvesen plikter å ha et oppdatert internkontrollsystem, jf. *forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* (internkontrollforskriften) av 6. desember 1996. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene.
- 3.3 Statens Vegvesen plikter å gjennomføre tiltak for å unngå, eventuelt begrense risikoen for akutte utslipp fra all virksomhet knyttet til denne tillatelsen. Slike tiltak skal være basert på en systematisk gjennomgang av alle elementer i driften av tunnelene.
- 3.4 Den ansvarlige skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og begrense virkningen av akutt forurensning for all virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskapen til den ansvarlige skal stå i et rimelig forhold til sannsynligheten for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og begrense virkningen av en eventuell forurensning.
- 3.5 Ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning som følge av virksomheten, skal den ansvarlige varsle i henhold til *forskrift av 09. juli 1992 om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning*. Melding om akutt forurensning gjøres til brannvesenet, **telefon: 110**.

4. Utslipp og rensekrav

- 4.1 Overvann fra tunnelene skal renses i sedimentasjonsbasseng og oljeutskiller før det blir ledet videre i eget, lukket rørsystem. Utslippspunktet skal ligge på minst 5 meters dyp i sjø. Overvann og lekkasjevann skal holdes adskilt helt til overvannet er ferdig renses. Deretter kan de med fordel blandes for å øke uttynningen. Utslipet må skje slik at god innblanding i vannmassene oppnås.

Sandfang og oljeutskiller må dimensjoneres slik at maksimalt innhold av olje og suspendert stoff i avløpsvannet etter rensing (før eventuell uttynning med lekkasjevann) er slik:

Konsentrasjon av olje (mg/L)	Konsentrasjon av suspendert stoff (SS) (mg/L)
5	100

For stoffer listet opp i prioriteringslisten (vedlegg 1) er det kun tillat med utslipp dersom de må anses å være uten miljømessig betydning.

- 4.2 Sedimenteringsbasseng/oljeutskiller skal kontrolleres regelmessig. Tømming skal skje så ofte som forutsatt ved dimensjoneringen av anlegget, og slik at renseeffekten ikke

blir redusert. Utskilt olje/oljeholdig avfall skal leveres til godkjent mottak for farlig avfall, jf. punkt 5.2.

4.3 Reduksjon av mikroplast

Virksomheten skal ut fra teknologi og kunnskap som foreligger sette i verk tiltak for å redusere mengden av mikroplast i utslippet.

5. Avfall

5.1 Virksomheten plikter så langt det er mulig å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

5.2 Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder *Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall* (avfallsforskriften).

5.3 Farlig avfall som blir lagret i påvente av levering/henting skal virksomheten sikre slik at lageret ikke fører til avrenning til grunn, overflatevann eller sjø.

5.4 Slam fra sedimentasjonsbasseng og øvrige renseinstallasjoner skal analyseres og leveres til godkjent mottak.

6. Kontroll og overvåking

6.1 Det skal utarbeides drifts- og tømmerutiner for renselanleggene for olje og suspendert stoff (slam). Bassengene skal rutinemessig tømmes for sand, olje og slam slik at nødvendig oppholdstid til enhver tid overholdes.

6.2 I tillegg skal det etableres rutiner for visuell inspeksjon ved utslippsstedene, der observasjoner av oljefilm, blakka vann eller annen forurensning skal registreres. Ved vesentlig forurensning skal dette rapporteres, jf. punkt 3.

6.3 Virksomheten skal gjennomføre utslippsmålinger. Målinger omfatter prøvetaking, analyse og/eller beregninger. Virksomheten skal etablere måleprogram som inngår i virksomhetens dokumenterte internkontroll. Målinger/beregninger skal utføres slik at de er representative for virksomhetens faktiske utslipp, og skal som et minimum omfatte de komponenter som er beskrevet i denne tillatelsen.

6.4 Det skal føres driftsjournal for anlegget. Virksomheten skal som et minimum journalføre analyseresultater, mengde og dato for tømning og innlevering av olje/slam/sand.

Driftsjournalen skal kunne fremvises ved eventuell kontroll.

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 4.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 4 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloretan	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen	
-----------	--

Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler

Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS) og forbindelser som inneholder PFHxS	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	PFOA
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)

DEHP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350

Midlertidig tillatelse til utslipp av prosessvann i forbindelse med driving av Lerstadtunellen i Ålesund kommune

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) av 13. mars 1981 § 11. Det er satt vilkår etter forurensningsloven § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 29.03.2023 samt opplysninger framkommet under behandlingen av søknaden.

Tillatelsen kan ikke tas i bruk før det foreligger nødvendige tillatelser etter plan og - bygningsloven.

Tillatelsen gjelder til 31.12.2028.

Tiltakshaver må på forhånd avklare skriftlig med Statsforvalteren i Møre og Romsdal endringer den ønsker å foreta i forhold til opplysninger gitt i søknad eller under saksbehandling, som kan ha miljømessig betydning.

Bedriftsdata:

Bedrift	Statens Vegvesen, region midt	
Beliggenhet/gateadresse	Vestre Olsvikveg 13, 6019 Ålesund	
Postadresse	Postboks 1010 Nordre Ål, 2605 Lillehammer	
Organisasjonsnummer (bedrift)	971032081	
Lokalitet for tiltaket	Breivika og Lerstad	
UTM sone 32 for tiltaket	nord: 6929397 øst: 360947	
Kommunene tiltakene utføres i	Ålesund	
Saksnummer	Anleggsnummer	Tillatelsesnummer
2023/2100	1507.0532.01	2023.0736.T

Tillatelse gitt: 13.09.2023	Endringsnummer: -	Sist endret: -
Christian Dahl fagleder	Mari Kaarfald Stubberud rådgiver	
<i>Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.</i>		

1. Hva tillatelsen omfatter

Tillatelsen gjelder utslipp av rensert prosessvann fra tunneldriving, og drens – og vaskevann i byggefasen av Lerstadtunellen i Ålesund kommune.

2. Generelle vilkår

- 2.1. Det forutsettes at tiltaket gjennomføres som angitt i søknad datert 29.03.2023 med underliggende dokumenter dersom ikke annet fremgår av tillatelsen, andre vedtak eller på annen måte er avklart med Statsforvalteren i Møre og Romsdal.
- 2.2. Forurensningsmyndighetens vilkår skal ikke være til hinder for at andre myndigheter kan stille krav med hjemmel i annen lovgivning.
- 2.3. Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt. Tiltakshaver plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet. Virksomheten har plikt til å påse at anlegget som omfattes av denne tillatelsen drives av kompetent personale.
- 2.4. Forurensningsmyndigheten, eller den de bemyndiger, skal til enhver tid ha adgang til området for inspeksjon.
- 2.5. Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig trekke tillatelsen tilbake, dersom betingelsene gitt i forurensningsloven § 18 er til stede. Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidet.
- 2.6. Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere tiltak.
- 2.7. De deler av tiltaksområdet hvor det aktivt utføres arbeid, skal holdes avsperrert og ikke være tilgjengelig for allmennheten.
- 2.8. Rensetiltakene skal være i funksjon under hele driftstiden for anlegget. Etter avsluttet anleggsvirksomhet skal de midlertidige avløpsanleggene fjernes.

3. Internkontroll, beredskap og varsling

- 3.1. Tiltakshaver skal uten opphold varsle Statsforvalteren om alle unormale forhold som har, eller kan få forurensningsmessig betydning.
- 3.2. Tiltakshaver plikter å ha et oppdatert internkontrollsystem, jf. *forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* (internkontrollforskriften) av 6. desember 1996. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven,

produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Alle forhold skal risikovurderes mot ytre miljø.

- 3.3. Tiltakshaver plikter å gjennomføre tiltak for å unngå, eventuelt begrense risikoen for akutte utslipp fra all virksomhet knyttet til dette tiltaket. Slike tiltak skal være basert på en systematisk gjennomgang av alle elementer i tiltaksaktiviteten.
- 3.4. Den ansvarlige skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og begrense virkningen av akutt forurensning for all virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskapen til den ansvarlige skal stå i et rimelig forhold til sannsynligheten for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og begrense virkningen av en eventuell forurensning.
- 3.5. Ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning som følge av virksomheten, skal den ansvarlige varsle i henhold til *forskrift av 09. juli 1992 om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning*. Melding om akutt forurensning gjøres til brannvesenet, **telefon: 110**.

4. Utslipp og rensekrav

- 4.1. Statsforvalteren skal varsles når arbeidene starter.
- 4.2. Prosessvann fra tunnelen, avløp fra verksteder, innvendige og utvendige vaskeplasser og annet oljeholdig avløpsvann skal renses i sandfang og oljeutskiller før det blir ledet videre i eget, lukket rørsystem til minimum 5 meters dyp i sjø. Utslipet må skje slik at god innblanding i vannmassene oppnås.

Sandfang og oljeutskiller må dimensjoneres slik at maksimalt innhold av olje og suspendert stoff i avløpsvannet etter rensing er slik:

Konsentrasjon av olje (mg/l)	Konsentrasjon av suspendert stoff (SS) (mg/l)
5	100

Alle utslipp skal reduseres mest mulig. For stoffer listet opp i prioriteringslisten (vedlegg 1) er det kun tillat med utslipp dersom de må anses å være uten miljømessig betydning.

- 4.3. Sandfang/sedimenteringsbasseng/oljeutskiller skal kontrolleres regelmessig. Tømming skal skje så ofte som forutsatt ved dimensjoneringen av anlegget, og slik at renseseffekten ikke blir redusert. Utskilt olje/oljeholdig avfall skal leveres til godkjent mottak for farlig avfall, jf. punkt 5.2.

- 4.4. Overflatevann i områder ved forskjæringer skal ledes unna anleggsområdet slik at det ikke belaster renseanlegget. Verksted/-vaskeplass skal ha tett dekke med avrenning til sluk tilknyttet oljeavskiller.
- 4.5. Eventuelt utslipp av sanitæravløpsvann fra anleggsbrakker må godkjennes av kommunen, jf. egne forskrifter.
- 4.6. Virksomheten skal ut fra teknologi og kunnskap som foreligger sette i verk tiltak for å redusere mengden av mikroplast i utslippet. Ved påføring av sprøytebetong inneholdende polypropylen mikrofiber (PP-fiber) skal prelltap samles opp før det ender i sandfang/oljeutskiller. Den oppsamlede massen skal behandles forsvarlig for å hindre utslipp av PP-fiber i naturen. Det skal settes inn tiltak for å begrense mengden luftbårne PP-fiber til ytre miljø.

5. Avfall

- 5.1. Virksomheten plikter så langt det er mulig å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.
- 5.2. Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder "*Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall*" (avfallsforskriften).
- 5.3. Farlig avfall som blir lagret i påvente av levering/henting skal virksomheten sikre slik at lageret ikke fører til fare for avrenning til grunn, overflatevann eller avløpsnett.
- 5.4. Slam fra sandfang og øvrige renseinstallasjoner skal analyseres og leveres til godkjent mottak.

6. Støy

Støy fra anleggsarbeidene og/eller anleggstrafikk bør ikke overskride grenseverdiene i tabell 4 fra veilederen *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2021).

Støykrav på dagtid ($L_{pAekv12T}$ kl. 07 - 19)	Støykrav på kveld ($L_{pAekvh4T}$ kl. 19 - 23) Eller søn-/helligdag ($L_{pAekvh16T}$ kl. 07 - 23)	Støykrav på natt ($L_{pAekv8T}$ kl. 23 - 07)
60	55	45

Tabell 4: Anbefalte støygrenser utendørs for bygge- og anleggsvirksomhet med varighet over 6 måneder. Alle grenseverdier gjelder innfallende lydtryknivå og gjelder utenfor rom med støyfølsomt bruksformål.

L_{pAekvT} er A-veiet gjennomsnittsnivå (dBA) midlet over driftstid der T angir midlingstiden i antall timer.

7. Kontroll og overvåking

- 7.1. Det skal utarbeides drifts- og tømmerutiner for renseanleggene for olje og suspendert stoff (slam). Bassengene skal rutinemessig tømmes for sand, olje og slam slik at nødvendig oppholdstid til enhver tid overholdes.
- 7.2. I tillegg skal det etableres rutiner for visuell inspeksjon ved utslippsstedene, der observasjoner av oljefilm, blakka vann eller anna forurensning skal registreres. Ved vesentlig forurensning skal dette rapporteres, jf. punkt 3.
- 7.3. Virksomheten skal gjennomføre utslippsmålinger. Målinger omfatter prøvetaking, analyse og/eller beregninger. Virksomheten skal etablere måleprogram som inngår i virksomhetens dokumenterte internkontroll. Målinger/beregninger skal utføres slik at de er representative for virksomhetens faktiske utslipp, og skal som et minimum omfatte de komponenter som er beskrevet i denne tillatelsen. Målingene skal dokumentere at gjeldene krav i utslippstillatelsen og relevante forskrifter blir etterlevd.

I anleggsfasen skal det dokumenteres at utslippskravene blir holdt ved analyser av prøver (ukeblandprøver) tatt minst en gang pr. måned. Analysene skal utføres av et laboratorium som er akkreditert for de aktuelle analysene, og prøvetaking skal utføres etter veiledning fra laboratoriet.

- 7.4. Det skal føres driftsjournal for anlegget. Virksomheten skal som et minimum journalføre analyseresultater, mengde og dato for tømning og innlevering av olje/slam/sand. Driftsjournalen skal kunne fremvises ved eventuell kontroll.

8. Rapportering

- 8.1. Det skal sendes en sluttrapport til Statsforvalteren med det samme anleggsarbeidene er avsluttet.

Rapporten skal inneholde:

- Beskrivelse av tiltaket og utført arbeid
- Beskrivelse av eventuelle avbøtende tiltak som er gjennomført for å hindre uheldig påvirkning på omgivelsene fra gjennomførte tiltak
- Oversikt over utslippene for hele driveperioden jf. vilkår 7.3.

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 4.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 4 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloretan	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen	
-----------	--

Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler

Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS) og forbindelser som inneholder PFHxS	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	PFOA
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polisykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)

DEHP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350